

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

26 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de tewerkstelling van buitenlandse werknemers	1
Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gegevensuitwisselingen tussen de VDAB en de databanken van de sociale zekerheid	
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de interactie tussen VDAB en RVA in het kader van de sluitende aanpak	5
Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nieuwe sectorconvenants	7
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de sluitende aanpak van werkzoekenden en de mogelijkheid om vrijwilligerswerk in hun begeleidingstraject op te nemen	9
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tenderingsysteem voor langdurige werklozen	12
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de meerjarenbegroting voor werkgelegenheid	14

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de voorbije weken is al bij actuele vragen van de heer Laurys in de plenaire vergadering aan bod gekomen dat er recent commotie is ontstaan in verband met buitenlandse werknemers in onze economie, onder meer over Polen in de bouwsector en Indiërs in de informaticasector. Ik wil het probleem hier wat breder bekijken omdat het in de vorige gevallen veeleer een kwestie was van brandjes blussen en het probleem blijft bestaan. We hebben het er mijns inziens nog niet ten gronde over gehad.

Migratiestromen zijn van alle tijden en zoals bij een rivier wordt de loop ervan gevormd door de weg van de minste weerstand. Als we deze metafoor van de Aldi doortrekken, kunnen we hieruit een aantal zaken leren. Een eerste vaststelling is dat vrij bewegend water de poreuze plekken in een systeem zal uitbuiten en zo zijn weg stroomafwaarts zal bepalen. Laten we dit de natuurlijke gang van zaken noemen. Daarnaast kunnen we ons ook een systeem voorstellen waarbij de loop van het water door een extern ingrijpen gestuurd wordt. Door het bouwen van kanalen, dammen en sluizen ontstaat de mogelijkheid om de hoeveelheid alsook de loop van het water te bepalen. Het kan geen kwaad om hierbij onmiddellijk te vermelden dat een volledige beheersing van het water veeleer de droom dan de realiteit benadert.

Wanneer geen menselijke, politieke sturing aanwezig is, kunnen migratiestromen hun natuurlijke weg gaan. Zoals de geschiedenis ons leert, hebben dergelijke migratiefenomenen voor ingrijpende en soms bruuske veranderingen gezorgd. Deze situatie is echter op ons niet toepasbaar. De migratie naar ons landsdeel wordt wel degelijk gestuurd, alleen is niet altijd duidelijk op welke manier dat nu gebeurt. Verschillende beleidsniveaus zijn hiervoor verantwoordelijk en in de toekomst is een zekere harmonisering

tussen deze domeinen en hun sturingsmechanismen nodig. Ik denk daarbij aan de link tussen het Europese, het Belgische en Vlaamse migratiebeleid, voor zover we van dit laatste kunnen spreken. Ik geloof dat dit een van de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst is, mits er op een open en consequente manier over dit onderwerp kan worden gepraat. Ik benader migratie daarbij als een gegeven waarbij velen veeleer kunnen winnen dan verliezen. Een goed beleid zou in staat moeten zijn om het merendeel van de mensen uit onze samenleving hiervan te overtuigen. Ik besef dat dit gemakkelijker gezegd is dan gedaan.

Het huidige migratiebeleid is mijns inziens niet meer in staat om op een adequate wijze om te gaan met de huidige migratiestromen. De migratiestop die sinds 1974 van kracht is, verhult de realiteit. Er kwamen en komen immers nog heel wat nieuwe migranten naar ons toe onder meer op basis van de mogelijkheden van de gezinshereniging. Dat is een recht, maar ik maak er geen geheim van dat een toekomstig migratiebeleid best nieuwe en strengere voorwaarden aan de gezinshereniging zou stellen, zoals de federale overheid onlangs in zekere mate heeft gedaan. Het beleid zou zich veel meer dan nu moeten richten op de economische migratie. Naast de humanitaire benadering hebben we deze economische pijler nodig en ik ben ervan overtuigd dat dit zowel de migrant als de gastheer, in dit geval Vlaanderen, ten goede kan komen.

Uiteraard is hierbij een Europees kader nodig en daar wordt op dit moment dan ook aan gesleuteld. Het gaat echter zeer traag en het gebeurt breed en wijdlopig. Het zou dan ook dom zijn om op het Europese witte konijn te wachten zonder de discussie hierop gang te trekken en mogelijke beleidsinitiatieven uit te werken.

Op dit ogenblik is in Vlaanderen een zekere sturing en ondersteuning op het niveau van de migratie aanwezig. Er zijn een aantal kanalen, dammen en sluizen, maar het zou van te veel zelfgenoegzaamheid getuigen om hieruit te besluiten dat we vandaag over een goed en overzichtelijk systeem beschikken.

Wat is er binnen het huidige systeem mogelijk? Ik denk aan het koninklijk besluit van 9 juni 1999 hou-

dende de uitvoering van de wet van 30 april betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Dit KB regelt de voorwaarden waaronder werknemers uit het buitenland – met uitzondering van een aantal Europese landen – hier kunnen komen werken. Zoals bekend zijn de wet en het KB federale materie, maar is het afleveren van de arbeidskaarten een bevoegdheid van de gewesten. Samengevat bepaalt dit KB de wijze waarop de arbeidskaarten A, B en C aan buitenlanders uitgereikt kunnen worden. Artikel 38, paragraaf 2 zegt dat de bevoegde overheid voor individuele gevallen kan afwijken van een aantal van de gestelde voorwaarden indien daar een economische of sociale reden voor aanwezig is.

Ik geef een voorbeeld: waar een arbeidsvergunning dus normaal gezien enkel – tenzij anders bepaald – afgeleverd wordt nadat binnen redelijke termijn op onze arbeidsmarkt geen kandidaat voor de werkaanbieding gevonden werd, kan de minister op basis van artikel 38 deze voorwaarde opheffen indien daar gegronde redenen voor zijn.

Het artikel biedt wel degelijk de mogelijkheid om de sluis die dit KB vormt in sommige gevallen wat breder en gericht open te zetten. Vermits dit dus in beperkte mate een beleidsinstrument is om het soms wat rigide instrument van de arbeidskaarten te versoepelen, had ik graag van de minister vernomen in welke mate van dit instrument gebruik wordt gemaakt. Ik heb een vraag die statistisch van aard is, maar dat is om de zaak te motiveren: hoeveel keer werd in de afgelopen 5 jaar gebruik gemaakt van artikel 38? Voor welk soort beroepen gebeurde dat? Op welke jobs had dit betrekking en welke waren de nationaliteiten van de werknemers die hierdoor bij ons aan de slag konden en voor welke periode?

De belangrijkste vraag, mijnheer de minister, is welke criteria u daarbij hanteert. Is er een rondzendbrief of dienstnota van uw kabinet die een begin van een objectief beleidskader biedt? Of gebeurt het veeleer casuïstisch, anekdotisch, van aanvraag tot aanvraag en is er geen echte lijn in te bekennen? Dat laatste zou ik betreuren.

Deelt u mijn mening dat uw toepassing van artikel 38 een voorafspiegeling kan zijn van een economisch migratiebeleid, of vindt u dit te vroeg of helemaal niet nodig? Zelf ben ik van oordeel dat een economisch migratiebeleid op drie pijlers moet rusten: een open en flexibel systeem van arbeidsvergunning, waterdichte registratie en controle van werkgevers

en werknemers, waar het nu aan mankeert, en last but not least een bijdrage aan de sociale zekerheid door de buitenlandse werknemers, anders snijden we in ons eigen vlees.

De voorzitter: De heer van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Gatz. Ik stel me vragen bij artikel 38, waarbij er uitzonderingen kunnen worden toegestaan. We hebben de laatste weken kunnen ondervinden dat er Poolse arbeiders naar hier werden gelokt naar een firma terwijl dezelfde firma Vlaamse arbeiders aan de deur zette. De vakbond heeft daartegen opgetreden en er is niets van in huis gekomen. Het is dus allemaal nog betrekkelijk goed verlopen. We kunnen ons toch de vraag stellen of er een systematiek in dergelijke toestanden zit en of we die ook bij andere firma's aantreffen. Er bestaan gelijkaardige gevallen met Indiërs die naar hier komen om in de informaticasector te werken, ook ten koste van Vlaamse werknemers.

Als we de cijfers bekijken van de werkloze informatici, kunnen we niet zeggen dat er geen aanbod is vanuit werknemerszijde. De VDAB beschikt over een mogelijkheid om tegen dat soort praktijken op te treden. Bestaat er dan een zekere vorm van laksheid, waardoor er zomaar arbeidskaarten worden uitgedeeld zonder enige vorm van controle? Of is het een richtlijn van uw kabinet dat de VDAB maar kaarten moet uitdelen en maar mensen moet laten binnenkomen?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Over de materie die de heer Gatz ter sprake brengt, hebben we al herhaaldelijk gesproken. Inderdaad moet er tegen 1 mei een standpunt worden ingenomen over het behouden of afzwakken van de overgangsmaatregelen. Daar wordt volgende week een studiedag over georganiseerd, waar ik jammer genoeg niet aan kan deelnemen.

Voor onze partij is het van ondergeschikt belang of de markt nu volledig wordt opengesteld, dan wel de overgangsmaatregelen worden verzwakt en eventueel het voorafgaandelijk arbeidsmarktonderzoek wordt geschrapt, zodat alleen nog de aflevering van een arbeidskaart en een registratie worden overgehouden. Het belangrijkste is dat degenen die naar hier

komen, onder dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden werken.

Wanneer we contact opnemen met de vakbonden, dan blijkt dat zij dezelfde zorg hebben. Ze willen dan ook een syndicale werking opbouwen met de Poolse werknemers en zo. Eigenlijk is al in de brede lagen van de bevolking geweten dat dit onafwendbaar is. De grenzen gaan toch open, en de arbeidsmarkt zal vrij verklaard worden. Als ze echter naar hier komen, dan is de voorafgaande voorwaarde dat er geen oneerlijke concurrentie ontstaat.

Daarom moet er een mogelijkheid zijn tot controle op de loon- en arbeidsvoorwaarden waaronder die mensen hier tewerkgesteld zijn. Daar moet onze aandacht hoofdzakelijk naar uitgaan. We zijn blij dat daar in het meerbanenplan voor een deel aan is tegemoetgekomen. Er is inderdaad voorzien in een uitbreiding van de inspectie voor dit soort gevallen. Dat is een stap in de goede richting.

Het heeft dus weinig zin te blijven dwarsliggen. We moeten een geleidelijke overgang maken, maar er ook voor zorgen dat vormen van oneerlijke concurrentie geneutraliseerd worden. Daar moet het beleid in eerste instantie op gericht zijn.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Zoals u terecht opmerkte, is de normering inzake de toekenning of weigering van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten een exclusief federale bevoegdheid. Conform artikel 8, paragraaf 1, van de wet van 30 april 1999 is het de koning die de categorieën en de voorwaarden bepaalt waaronder arbeidsvergunningen en arbeidskaarten kunnen worden toegekend. De gewesten zijn inzake de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen enkel bevoegd voor de uitvoering van dit KB.

Artikel 38, paragraaf 2, waarnaar u verwees, is van toepassing op de arbeidskaart B en de arbeidsvergunning voor de werkgever. Enkel in individuele, behartigenswaardige gevallen kan de bevoegde gewestminister om economische of sociale redenen bij gemotiveerde beslissing afwijken van sommige door de koning opgelegde voorwaarden. Gezien de beperkte appreciatiebevoegdheid van de gewestminister kan de toepassing van artikel 38 dan ook bezwaarlijk als een voorafspiegeling van een economisch migratiebeleid worden beschouwd.

Ik ga wat dieper in op de beroepsprocedure en de toepassing van artikel 38, paragraaf 2. Indien een

aanvraag tot het bekomen van een arbeidsvergunning en een arbeidskaart B door mijn administratie werd geweigerd, dan kan de betrokken werkgever en/of de betrokken werknemer, voor zover die wettig in België verblijft, binnen de maand beroep aantekenen bij de minister. Bij de beoordeling van een beroepschrift zullen de door de appellant ingeroepen argumenten eerst juridisch inhoudelijk getoetst worden aan de ingeroepen motieven voor de weigering. Anderzijds zal worden geapprecieerd of er in het beroepschrift, afgezien van een juridische correcte argumentatie, ook voldoende economische of sociale elementen aanwezig zijn die een mogelijke individuele afwijking op de ingeroepen artikelen en reglementaire bepalingen kunnen rechtvaardigen.

Bij de appreciatie van deze beroepschriften is mijn uitgangspunt steeds dat eerst het binnenlandse arbeidsaanbod dient te worden uitgeput. Alles dient in het werk te worden gesteld om de bestaande arbeidsreserve naar een job toe te leiden. Pas indien blijkt dat het binnenlandse jobaanbod niet voldoet, zal eventueel een afwijking worden toegekend voor zover in het beroepschrift wordt aangetoond dat er daartoe voldoende gegronde redenen zijn.

Een meer gedetailleerde toelichting over de arbeidskaart B en de cijfergegevens daaromtrent zal ik schriftelijk overhandigen. Verder beperk ik me tot het besluit dat uit die gegevens voortvloeit.

Een economisch migratiebeleid dient in eerste instantie op Europees niveau te worden uitgewerkt, waarna het op federaal en Vlaams niveau verder dient te worden geïmplementeerd. De cijfers uit de verschillende jaarverslagen tonen echter aan dat een aantal sectoren, uit economische noodzaak, meer dan andere gebruik maken van het systeem van arbeidskaarten.

De Vlaamse overheid heeft echter niet de bevoegdheden om een beleid te voeren dat aangepast is aan haar arbeidsmarktsituatie en arbeidsmarktbehoeften, en kan enkel ingrijpen via individuele afwijkingen. Dit gebeurt sinds 2003 voornamelijk in de fruitsector. Toen werd als addendum bij het sectorconvenant voor de groene sectoren een regeling uitgewerkt die de toekenning van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor seizoens- en gelegenheidswerk in de tuinbouw op individuele basis mogelijk maakt voor werkgevers die aantonen dat zij bereid zijn actief mee te werken aan de plaatsing van beschikbare werknemers.

Waar een coherent werkgelegenheidsbeleid dit vereist, zouden ook de gewesten over de nodige bevoegdheden moeten beschikken om normerend

op te treden in deze materie, meer bepaald om in functie van regionale en/of sectorale noden al dan niet tijdelijke arbeidskaarten te kunnen toekennen. Dit moet gekoppeld zijn aan een bevoegdheid voor de gewesten om bijkomende voorwaarden te kunnen inbouwen die tewerkstelling genereren, bijvoorbeeld een voorafgaand engagement van de werkgever voor verplichte taallessen, de opmaak van een diversiteitsplan en dergelijke. Deze stelling werd door Vlaanderen ingediend op het Forum voor Institutionele Hervorming dat de federale regering gecreëerd heeft. Op dit ogenblik wordt daarover echter niet actief een debat gevoerd.

U stelt terecht dat een waterdichte registratie en controles een noodzakelijk onderdeel vormen van het migratiebeleid. Ik heb samen met de federale minister van Werk het voorstel geopperd om werk te maken van een systematische en voorafgaande registratie van alle grensoverschrijdende tewerkstelling, zoals nu al gebeurt voor de Belgische arbeidscontracten via het Dimona-systeem. Op die manier krijgen de inspectiediensten een beter zicht op de arbeidsmigratiestromen. Dit moet gepaard gaan met een versterkt en gecoördineerd optreden van de federale en regionale inspectiediensten.

In een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende inspectiediensten zal het bestrijden van misbruiken bij de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten als prioriteit vooropgesteld worden. Hierbij moet er ook meer grensoverschrijdende samenwerking tussen inspectiediensten op Europees niveau zijn. Ik steun dan ook het idee van een sociale Europol. Belangrijk hierbij is overigens dat de Europese regelgeving, zoals het voorstel van dienstenrichtlijn, ons systeem van vergunningen en controle niet mag beperken.

In de gedetailleerde opgave van de cijfergegevens zult u zien dat het aantal goedkeuringen groeit. Dat heeft veel te maken met de tuinbouw, waarin heel wat Poolse werknemers aan bod komen. U krijgt ook gegevens over goedkeuringen na beroep op basis van andere artikelen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik neem akte van uw mededeling dat de uitvoeringsbevoegdheid in het kader van de federale wet te beperkt is en te veel over individuele gevallen gaat om te kunnen spreken van een embryo-

naal Vlaams migratiebeleid. Daar kan ik ook gedeeltelijk mee instemmen.

Ik ben het ook eens met het globale uitgangspunt dat er voor een economisch migratiebeleid een Europees kader nodig is, waarop de lidstaten kunnen inspelen. Alleen heb ik het gevoel dat we nu iets te veel de kat uit de boom kijken. De minister refereert aan contacten op institutioneel vlak met betrekking tot deze problematiek tussen de gewestelijke en de federale overheid, maar zegt daar ook bij dat die niet zo actief zijn. Als we een eigen arbeidsmarktbeleid willen voeren, gekoppeld aan een eigen economisch kader, dan maakt migratie daar onlosmakelijk deel van uit.

Zullen er daar op korte of middellange termijn nog contacten over zijn in de interministeriële conferenties? Zijn er geen dingen die ons meer beleidsruimte kunnen geven?

Minister Frank Vandenbroucke: We moeten een onderscheid maken tussen twee dingen. Het fameuze Forum voor Institutionele Hervormingen vertoont op dit ogenblik inderdaad niet veel activiteiten. Er is een algemeen politiek probleem. Uw federale collega's weten er alles van. Het hoort thuis in een algemeen politiek debat over de toekomstige staatsstructuren. In het Forum beweegt er vandaag op dat vlak niet veel.

Afgezien van die overwegingen bestaat er een specifiek beleidsprobleem: wat doen we na de overgangperiode die Europa ons heeft toegestaan? In mei moeten we kleur bekennen. Komt er een nieuwe overgangperiode? Wat zou dat inhouden? Welk beleid staan we voor? Over dat laatste onderhoud ik intensieve contacten met minister Vanvelthoven. Dat gebeurt, op het formele vlak, via de interministeriële conferenties over werkgelegenheid en in de adviesraad Buitenlandse Arbeidskrachten. Enige tijd geleden heb ik aan de federale minister van Werk gevraagd in de adviesraad een debat te beginnen over het beleid dat we willen voeren. De adviesraad is echter nog niet samengekomen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: In het antwoord van de minister staan enkele verwijzingen naar de fruitpluk. In het Vlaams Meerbanenplan kom ik bijna op elke bladzijde de woorden 'laaggeschoolden' of 'kortgeschoolden' tegen. Ik vraag me bijgevolg af waarom

we voor de fruitpluk nog mensen moeten invoeren als er bij ons zoveel laaggeschoolde werklozen zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gegevensuitwisselingen tussen de VDAB en de databanken van de sociale zekerheid

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de interactie tussen VDAB en RVA in het kader van de sluitende aanpak

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, tijdens ons bezoek aan de VDAB is ons op een mogelijk probleem gewezen dat ondertussen misschien is opgelost. De minister kan me ongetwijfeld het antwoord geven. De versnippering van de bevoegdheden tussen de Vlaamse VDAB en de federale RVA inzake de werkloosheidsreglementering leidt soms tot problemen bij de afstemming van het beleid tussen beide overheden.

In dat verband werden de afgelopen jaren een aantal initiatieven genomen. Sinds een tijdje bestaat er een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen over de actieve begeleiding en opvolging van werklozen. Het akkoord vertaalt de rechten en plichten van werklozen voor zowel het actiegebied van de VDAB als dat van de RVA. De overeenkomst regelt ook de gegevensuitwisseling tussen beide instellingen.

Dankzij dat akkoord werd ook de gegevenstransmissie tussen de Vlaamse arbeidsdienst en andere socialezekerheidsinstellingen mogelijk. Er bestaat immers een protocol tussen de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid of KSZ en de gewesten, dat voorziet in de integratie van regionale databanken in het KSZ-netwerk. In het kader van de voorbereiding van de nieuwe VDAB-beheersovereenkomst voor de periode 2005-2009 moet ook werk worden gemaakt van de realisatie van deze koppeling.

Naar aanleiding van die akkoorden had ik van de minister graag een antwoord gekregen op de volgende vragen. Kan de minister bevestigen dat de koppeling tussen de verschillende databanken en de beschikbare zoekmachines inmiddels is gerealiseerd? Zo niet, wat zijn de oorzaken en wanneer mag de realisatie worden verwacht? Als dat toch het geval is, dan ben ik gerustgesteld.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, deze vraag vloeit voort uit het bezoek dat we in december aan de VDAB hebben gebracht. Toen hebben de heer Leroy en zijn team ons goed ontvangen. Een van de zaken die toen aan bod zijn gekomen, is de sluitende aanpak waar iedereen achter staat. De uitvoering kan worden verbeterd. De houding van de VDAB-consulenten kan beter. De directeur van RESOC-Mechelen zegt me dat het een voortdurende inspanning van het management van de VDAB vergt om de consultants in de Werkwinkels en VDAB-kantoren inzake de beoordeling van de zoektocht van werkzoekenden naar werk op één lijn te krijgen.

De VDAB merkt ook op dat werkzoekenden die worden doorverwezen naar de RVA, soms worden teruggestuurd zonder dat de RVA actie onderneemt. Ik heb daarover enkele vragen. Over hoeveel gevallen gaat het? Is het eerder uitzondering dan regel? Zijn er regionale verschillen merkbaar? Is de minister op de hoogte van de ernst van het probleem, en is hij van plan om daarover met zijn federale collega te spreken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik antwoord eerst op de vragen van mevrouw De Ridder. Wat de koppelingen van de VDAB- en de socialezekerheidsdatabanken betreft, kan ik meedelen dat in het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen over de actieve begeleiding en opvolging van werklozen inderdaad is bepaald dat gegevensuitwisselingen gerealiseerd moeten worden tussen de federale staat en de bevoegde diensten van de gewesten en gemeenschappen.

Deze gegevensuitwisseling mag enkel gebeuren via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid omdat het gaat om gegevens van persoonlijke aard, en ook

omdat de bevoegde diensten van de gewesten en gemeenschappen deel uitmaken van het netwerk van de Sociale Zekerheid.

Het samenwerkingsakkoord voorziet in drie vormen van elektronische georganiseerde gegevensuitwisselingen. Ten eerste is er de gegevensstroom van de RVA naar de VDAB, de BGDA, FOREM en de ADG. Deze maandelijks georganiseerde gegevensuitwisseling werd met de grootste prioriteit ontwikkeld. Op 10 juli 2004 is men daarmee van start gegaan. De VDAB heeft deze nieuwe gegevens onmiddellijk in de databanken verwerkt. Ten tweede is er de gegevensstroom van bevoegde diensten van de gewesten en gemeenschappen naar de RVA. Opdat de werkloze zelf zo weinig mogelijk administratieve verplichtingen moet vervullen en de instellingen onderling vlot informatie kunnen uitwisselen moeten de VDAB, FOREM, de BGDA en de ADG alle vereiste informatie van de werkzoekenden bezorgen aan de RVA via een gestandaardiseerde KSZ-gegevensstroom. Deze stroom bestaat uit een omvangrijk tweeweekelijks extract uit de werkzoekendendatabanken. Zoals in de planning was voorzien, heeft de VDAB deze gegevensstroom naar de RVA op 1 oktober 2004 op gang getrokken.

Ten derde is er de terbeschikkingstelling van federale informatie over de uitstroom van de werklozen naar een tewerkstelling aan de gewestelijke instellingen. De VDAB heeft in uitvoering van dit samenwerkingsakkoord onmiddellijk de nodige juridische en technische stappen gezet om deze complexe gegevensstroom te realiseren. Sinds maart 2005 is de technische koppeling tussen de VDAB- en de RSZ-Dimona-databanken volledig gerealiseerd. Vanaf dat ogenblik kon men starten met het systematisch opladen van de informatie op persoonsniveau. Vanaf augustus 2005 zijn alle persoonsdossiers in de VDAB-databanken effectief gekoppeld aan de RSZ-Dimona-databank. Alles wordt dus geïmplementeerd.

Ik beantwoord nu de vragen van de heer Van den Heuvel. De VDAB geeft op twee manieren gegevens door aan de RVA. Enerzijds is er de actieve transmissie van de dossiers van werkzoekenden die niet ingaan op een uitnodiging van de VDAB en daarvoor een ongeldige reden opgeven – goed voor 88 percent van de gevallen –, van werkzoekenden die weigeren in te gaan op een gepaste vacature – goed voor 4 percent –, van werkzoekenden die een passend begeleidingsaanbod weigeren – goed voor 6 percent –, en ten slotte van werkzoekenden die een beroepsop-

leiding stopzetten omwille van een ongeldige reden – goed voor 2 percent. In 2005 waren er 9734 actieve transmissies. Vanuit zijn opdracht onderzoekt de VDAB de redenen waardoor een werkzoekende niet ingaat op een werk- of begeleidingsaanbod en tracht daaraan te remediëren.

Een vermoeden van werkonwilligheid volstaat voor de VDAB niet. Zolang werkonwilligheid niet expliciet wordt aangekaart door een werkgever of de werkzoekende zelf of dankzij feiten, gebeurt er geen transmissie. Het is uitzonderlijk dat na een actieve transmissie de RVA het dossier van de werkzoekende naar de VDAB voor een begeleiding terugstuurt. Wegens het bestaande scala van aangepaste strafmaten waarover de RVA beschikt, gaande van de mogelijkheid eerst een verwittiging en pas bij een recidive een schorsing uit te spreken, kunnen VDAB-consulenten soms de indruk krijgen dat de werkzoekende naar de VDAB wordt teruggestuurd en de beslissing van de RVA de werkzoekende in het gelijk zou hebben gesteld.

Verder is er de elektronische transmissie van gegevens zoals die is afgesproken in het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen. Ik heb daarover al ten dele geantwoord in mijn antwoorden op de vragen van mevrouw De Ridder.

In het kader van dit akkoord roept de RVA de min-25-jarige werkzoekenden voor een eerste gesprek op na 15 maanden werkloosheid en de plus-25-jarige werkzoekenden na 21 maanden werkloosheid. Op basis van het gesprek van de RVA-facilitator met de langdurig werkzoekende en de gegevens die de VDAB heeft overgemaakt, beoordeelt de facilitator het werkzoekgedrag van de werkzoekende. Indien het werkzoekgedrag als onvoldoende wordt beoordeeld, dan moet de werkzoekende een individueel actieplan opstellen en dat ook ondertekenen bij de RVA-facilitator. Een van de verplichte acties die daarvan deel uitmaakt, is een begeleiding door de VDAB.

De heer Van den Heuvel stelt dat bij sommige VDAB-consulenten de indruk leeft dat de normen die de RVA-facilitatoren hanteren om te oordelen over het werkzoekgedrag eerder laag zijn. Ik kan daarover zonder verder overleg en meer gegevens moeilijk oordelen. Een ander aandachtspunt is het individuele actieplan dat een werkzoekende bij de RVA ondertekent en waarin meestal een aantal standaardacties zijn opgenomen. In een aantal gevallen

zou dit het opstellen van een begeleiding op maat door de VDAB bemoeilijken.

Hierover werd in het College van Leidend Ambtenaren overleg gepleegd. In de onderrichtingen voor de RVA-facilitatoren is opgenomen dat, indien het actieplan dat de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst met de werkzoekende afsluit zou afwijken van de door de RVA-facilitator opgestelde overeenkomst met de werkzoekende, het actieplan van de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst voorrang heeft.

Zo bemoeilijkt de RVA het systeem van sluitende aanpak niet. In het kader van dit samenwerkingsakkoord over de sluitende aanpak heeft de VDAB trouwens de waarborg gekregen dat elke werkzoekenden een trajectbegeleiding krijgt aangeboden vóór het eerste gesprek met de RVA-facilitator doorgaat.

Tijdens de zitting van de commissie voor Sociale Zaken van 22 november 2005 in het federale parlement waar de activering van het zoekgedrag besproken is, heeft de federale minister van Werk toegezegd dat in het volgende rapport van het evaluatiecomité cijfers zullen worden opgenomen over de transmissie van gegevens uit de verschillende regio's. Dat zal gebeuren in de loop van februari. De transmissie van gegevens gebeurt immers nog maar sinds 1 juli 2005 in de verschillende regio's volgens dezelfde afspraken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik dank de minister voor het duidelijke antwoord. De sluitende aanpak is een pijler van het beleid. Dat is terecht. Het is belangrijk dat dit geloofwaardig wordt aangepakt. Ik betwijfel niet dat dit gebeurt. Het is mijn opdracht om signalen in een of andere zin hier aan te kaarten. VDAB-consulenten hebben het niet altijd gemakkelijk om werkzoekenden te begeleiden. Ik ben in elk geval blij dat met onze bekommernissen rekening wordt gehouden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nieuwe sectorconvenants

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de sectorconvenants blijven voor mij een eerder duistere aangelegenheid. De overeenkomsten worden tweejaarlijks vernieuwd en richten zich in de eerste plaats op werkgelegenheid en opleiding van diverse kansengroepen op de arbeidsmarkt. Een van de doelstellingen is in samenspraak met de verschillende sectoren convenants uit te werken die duidelijk meetbare criteria bevatten. Om de kansengroepen meer mogelijkheden te bieden, wordt onder meer aandacht besteed aan een verhoging van het aantal werkervaringsplaatsen in steden en gemeenten. Er wordt ook gefocust op acties om meer jongeren uit het beroepsonderwijs kennis te laten maken met de gemeentelijke intercommunales.

Er bestaat in de sector van de sociale economie onduidelijkheid over wat er met de fondsen gebeurt. De bedrijfswereld voert daarover geen goede communicatie. Om het aantal goedbedoelde initiatieven te maximaliseren zouden bovenstaande doelstellingen kunnen worden aangevuld met de eventuele activering van sectorfondsen. In elk geval moet worden duidelijk gemaakt wat er met dat geld gebeurt. De vrees bestaat dat ze onbenut blijven.

Graag ontvang ik een antwoord op volgende vragen. In welke mate worden sectoren voldoende geresponsabiliseerd in verhouding tot hun grootte en aanwezigheid op de arbeidsmarkt voor de activering van werkzoekenden, en blijft dat niet beperkt tot de responsabilisering van de werknemers? In welke mate levert elke sector voldoende bijdragen om daadwerkelijke effecten te genereren voor de grote groep van werkzoekenden? In welke mate worden daartoe structurele oplossingen uitgewerkt? Hoe zullen in het kader van de sectorconvenants en naast het sectorrapport de bijkomende, meetbare criteria worden bepaald? Wordt in bijkomende kwalitatieve audits voorzien om concrete resultaten te toetsen? Hoe zal concreet het effect gemeten worden van de voorziene inspanningen? In welke bijkomende maatregelen is voorzien met het oog op de uitbouw en de ondersteuning van de structurele samenwerking met de regio's en de partners in de regio's – bijvoorbeeld de lokale

overheid of opleidingscentra – waar veel werkloosheid heerst?

En dan kom ik nu tot mijn kernvraag. Wat gebeurt er met de grote budgetten die de werkgevers ten behoeve van kansengroepen afdragen in het kader van de cao's en beschikbaar worden gesteld via de sectorfondsen? Hoe worden die aangewend ten bate van de kansengroepen? Indien ze niet worden gebruikt, wat is de oorzaak?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de voorzitter, mevrouw De Ridder kijkt vanuit haar achtergrond altijd met een heel kritisch oog naar die sectorfondsen. Het is een typisch Belgisch gegeven want het is natuurlijk ook een belangrijke federale materie. Vanuit mijn verleden weet ik dat onderzoeken niet gemakkelijk verlopen omdat men niet te veel pottenkijkers wilt. Er is ook een paritair beheer. Wij geloven dat sociale partners in staat zijn om voor de sector duidelijk te weten waar de klemtonen liggen. Ik wil me wel aansluiten bij de opmerking dat een ietwat grotere transparantie voor de buitenwereld de geloofwaardigheid van sectorfondsen zou doen stijgen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw De Ridder, ik heb een beetje last met te begrijpen wat u duister vindt aan de sectorconvenants. Ik zou u aanraden ze te lezen, maar dat hebt u waarschijnlijk al gedaan. Ze zijn perfect transparant met afspraken, cijfers, streefdoelen, soms zeer precies en soms een beetje vager. Iets anders zijn de sectorale fondsen, waarover de heer Van den Heuvel sprak. Ik heb destijds in het federale parlement verschillende keren op vragen over controle en dergelijke daarop geantwoord. Het is eigenlijk een federale materie.

Dat ontslaat ons niet te antwoorden op de meer precieze vragen over responsabilisering. Het is moeilijk om zwart-wit een uitspraak te doen over de mate waarin sectoren al dan niet voldoende participeren in de activering van werkzoekenden. De Vlaamse overheid heeft immers geen volledig beeld over de middelen die worden gemobiliseerd en/of de precieze keuzes die elk van deze sectoren binnen de actieradius die hen rijk is, maakt. Doorgaans gaan die van

acties naar onderwijspartners, over werkzoekendenwerking naar competentieontwikkeling van werknemers in bedrijven.

Wel kunnen we vandaag zeggen dat we bij de meeste sectoren een grote bereidheid vinden om gezamenlijke acties te ontplooien die zowel het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid als de sectorale dynamiek ondersteunen. In het verlengde daarvan kan ik bevestigen dat in de meeste convenants afspraken inzake opleiding en activering van werkzoekenden terug te vinden zijn. Het zijn engagementen die verder geconcretiseerd worden in bilaterale samenwerkingsakkoorden met de VDAB.

Deze gezamenlijke inspanningen van de VDAB en de sectoren hebben tot doel om de kansengroepen op te leiden in sectorale knelpuntberoepen en deze te richten op de invulling van sectorale knelpuntvacatures. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat vormingsfondsen materiële middelen, zoals bijvoorbeeld een wagenpark of specifieke machines, ter beschikking stellen van de VDAB ter ondersteuning van de organisatie van beroepsopleidingen voor de kansengroepen zoals deze in het beheerscontract van de VDAB zijn opgenomen.

De engagementen die vertaald worden in samenwerkingsovereenkomsten en/of convenants haken in op het reguliere beleid en overstijgen aldus het projectmatige.

Ik heb aan de sectoren gevraagd om hun streefcijfers realistisch, maar ambitieus te kwantificeren. We vragen aan de sectoren om streefcijfers naar voren te schuiven inzake bijvoorbeeld het aantal werker-varingsplaatsen en stageplaatsen dat de sector ter beschikking stelt, het aantal diversiteitsplannen dat men beoogt af te sluiten, het aantal niet-vormingsbedrijven dat men wenst te bereiken enzovoort.

De sociale partners hebben zich in het convenant ertoe verbonden om jaarlijks een opvolgingsrapport over te maken aan de administratie. Dit rapport wordt een maand na het eerste werkingsjaar bezorgd. Op een evaluatievergadering wordt dat opvolgingsrapport met de sector puntsgewijs besproken. De VDAB wordt hier indien nodig bij betrokken. Het is dus de sector zelf die zijn streefcijfers moet bewijzen.

Indien dat ruim onvoldoende blijkt en de sector heeft hier geen afdoende verklaring voor, dan kan

de Vlaamse Regering overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van de toegekende subsidies voor de sectorconsulenten. Deze staan immers in voor de uitvoering van de convenants. Daarnaast kan de Inspectie Werkgelegenheid op vraag of op eigen initiatief een controle ter plaatse uitvoeren en de concrete resultaten toetsen. Er wordt niet in toekomstige auditmiddelen voorzien om de resultaten te meten.

Om tot structurele samenwerkingsvormen te komen met de regio's en de partners binnen de regio's met hun eigen specifieke werkloosheidsproblematiek, wordt de dienstverlening van de VDAB, een van de cruciale instrumenten van de Vlaamse overheid in het werkgelegenheidsbeleid, gekoppeld aan de beleidscyclus van de VDAB. In het kader van de adviesronde omtrent het meerjarenondernemingsplan is in een structurele betrokkenheid voorzien van regionale partners, wat toelaat rekening te houden met de lokale dynamiek en noden. Zo werd aan de betrokken partners gevraagd om hun accenten te formuleren voor de acties die lopen in 2006 en 2007.

De adviezen van de sociaal-economische overlegfora Resoc en SERR, de sectoren en de partners behorende tot het stakeholdersforum, worden geïntegreerd binnen de voorziene acties.

De basis van het sectorale vormingsbeleid voor risicogroepen vinden we terug in interprofessionele en sectorale akkoorden. De Vlaamse overheid heeft geen inzicht en oefent geen controle uit op de besteding van de door cao's gegenereerde middelen. Via de sectorconvenants en/of via nauwe samenwerkingsverbanden met de VDAB, trachten we wel een afstemming met het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Voor alle duidelijkheid, mijnheer Van den Heuvel, dit is geen motie van wantrouwen tegen de sectorfondsen. Uit het antwoord van de minister blijkt toch dat er weinig inzage is en er weinig over geweten is. Vanuit de sector, vooral dan vanuit de sociale economie, komt het signaal dat zij wel haar bijdrage levert en zorgt voor een doorstroom. Heel vaak zijn bedrijven of afnemers van die doorstroom daar heel dankbaar voor maar stappen niet mee in de boot terwijl ze wel de fondsen hebben die dan voor het grootste deel onbenut riskeren

te blijven. Ze zouden echter juist die extra inspanningen kunnen gebruiken om de link naar de reguliere economie te kunnen realiseren. Dat is mijn enige bekommernis. Ik begrijp dat de overheid minder controle heeft over privé-ondernemingen, ik ben immers liberaal. Het is echter wel een probleem hoe we die fondsen gaan activeren. Er staan sommen geld en die blijven maar staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de sluitende aanpak van werkzoekenden en de mogelijkheid om vrijwilligerswerk in hun begeleidingstraject op te nemen

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil mijn vraag eerst situeren, omdat CD&V eind vorig jaar een campagne omtrent engagement heeft gelanceerd en uitdrukkelijk heeft voorgesteld om in de verschillende domeinen concrete initiatieven te nemen. Mijn vraag moet in dit verband worden gesitueerd.

De regeling sluitende aanpak is al herhaaldelijk ter sprake gebracht, iedereen weet waarover dat gaat. Er is al een eerste evaluatie geweest. Het blijkt dat men kwantitatief nog niet 100 percent scoort maar dat wordt opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst waarbij striktere doelstellingen worden geformuleerd en waarbij men de sluitende aanpak ook sluitend wil maken. Bovendien wordt in die beheersovereenkomst erin voorzien dat er meer aandacht moet gaan naar mensen met weinig kansen op de arbeidsmarkt en naar een positieve oververtegenwoordiging in de trajectbegeleiding, niet alleen van allochtonen maar ook van arbeidsgehandicapten, laaggeschoolden en ouderen. Daarover is de laatste dagen voldoende gediscussieerd.

Het is te vroeg om over de resultaten van de nieuwe beheersovereenkomsten te spreken, maar het is duidelijk dat de lage werkgelegenheidsgraad van de doelgroepen die ik heb geciteerd, hoe dan ook een doorgedreven inspanning op lange termijn zal vragen. Het is al herhaaldelijk gezegd – ook de leidend

ambtenaar van de VDAB en de minister zelf hebben er de afgelopen weken naar verwezen – dat niet alle werkzoekenden onmiddellijk inzetbaar zijn en via een traject naar werk kunnen worden begeleid. In de beleidsbrief is deze problematiek al uitvoerig aan bod gekomen.

Met die sluitende aanpak en de activering van de werkzoekenden loopt het wel los. Van 70 percent van de mensen die worden opgeroepen door de RVA, besluit men dat ze voldoende inspanningen doen. Slechts een klein percentage moet worden bijgestuurd. De cijfers zijn daarjuist nog aangehaald.

Activeren is meer dan mensen eindeloos oproepen en in een traject steken, uiteindelijk moet er uitzicht zijn op werk en dat is de bedoeling van die aanpak. Omdat we recht op werkervaring heel belangrijk vinden, zou volgens ons ook vrijwilligerswerk een vast trajectonderdeel kunnen zijn van die sluitende aanpak. We menen dat dat spoor aansluit bij de aanpak van de jeugdwerkloosheid waar middelen worden vrijgemaakt voor een intensieve begeleiding, jobhunting en jobcoaching en waar zelfs een financiële injectie wordt gegeven aan projecten in de sociale economie om net die doelgroep meer werkervaringskansen te geven. Een engagement als vrijwilliger zou een voortraject kunnen zijn waarbij mensen de kans krijgen om ervaring op te doen met arbeidsattitudes, samenwerkingsmodellen, confrontatie met de eigen tekortkomingen en sterke punten. Het zou een brug kunnen vormen tussen niet werken en werken. Wij hebben ons voorstel weliswaar geformuleerd naar alle werkzoekenden, zowel de jongeren, de pas afgestudeerde schoolverlaters als naar de langdurig werklozen. We denken wel dat ons voorstel beter aansluit bij de langdurig werklozen die moeilijk bemiddelbaar zijn. Het vrijwilligerswerk kan een brug vormen naar een meer intensieve begeleiding, vorming en uiteindelijk naar werk.

We verwijzen in onze vraagstelling naar studies van de professoren Elchardus en Huyse die al een paar jaar geleden zijn gemaakt en toen de nodige aandacht kregen. Daaruit bleek dat mensen die zich engageren in verenigingen, een aantal positieve kenmerken vertonen: ze zijn toleranter, meer doordrongen van democratische waarden, ze voelen zich veiliger waardoor ze een positiever toekomstbeeld hebben, minder individualistisch zijn en dergelijke meer. De HIVA-studie van professor Develtere verwijst naar het aantal verenigingen dat de laatste tien jaar enorm is gestegen en naar de diversiteit aan jobs die door

deze verenigingen kunnen worden aangeboden. Het is heel belangrijk dat de mensen daar kunnen leren communiceren, compromissen sluiten, en delegeren. Dat zijn vaardigheden die belangrijk zijn wanneer ze later naar de arbeidsmarkt gaan.

De doelgroep van laaggeschoolde kansengroepen vindt natuurlijk minder spontaan de weg naar het verenigingsleven. Nu bestaat de mogelijkheid theoretisch al om vrijwilligerswerk toe te staan aan werklozen: ze moeten ervoor een toelating vragen aan de directeur van de RVA. Wij pleiten voor een meer actieve inzet van het vrijwilligerswerk in het traject van de werkzoekenden naar werk. We hebben daarvoor contact gehad met het steunpunt Vrijwilligerswerk. Zij hebben een uitstekende databank van vragen naar vrijwilligerswerk waarop trouwens 2500 vacatures staan. Het zou een positieve stap kunnen zijn wanneer de trajectbegeleiders van de VDAB de mogelijkheid en de kans zouden bieden aan langdurig werkzoekenden en misschien zelfs aan de laaggeschoolden en ze een klein duwtje te geven naar het vrijwilligerswerk als een voortraject voor men naar de arbeidsmarkt gaat. Dit moet uiteraard zonder enige verplichting: het is ondenkbaar dit te beschouwen als een passende dienstbetrekking of een verplicht stuk.

Mijnheer de minister, bent u het eens met deze zienswijze? Ziet u het als een positieve stap van de werkzoekenden naar het engagement op de arbeidsmarkt? Is het volgens u mogelijk om dat in te lassen als een essentieel element van de trajecten bij de trajectbegeleiding van de werkzoekenden door de VDAB?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik begrijp de vraag van de heer Laurys in het kader van de activering van werklozen. Ook wij zijn sterk bezig met de vraag hoe we die mensen iets nuttigs kunnen laten doen. In Antwerpen zijn bijvoorbeeld de projecten met de Witte Tornado's erg succesvol.

Toch wil ik ook een vrees uiten. Dit mag namelijk geen methode zijn om te ontsnappen aan de beschikbaarheid op de arbeidsmarkt. Mijnheer de minister, wat is uw standpunt daarover? Op zich is het goed. De werkzoekenden zijn dan nuttig bezig, wat ook goed is voor hun zelfbeeld, maar ze mogen het niet aangrijpen om aan te tonen dat ze bezig, en dus beschikbaar zijn. Vrijwilligerswerk is niet de gewenste

vorm van beschikbaarheid en is dus ook geen excuus om vacatures of opleidingen te weigeren.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw De Ridder heeft hier gelijk in. Ik heb dit aspect niet in mijn vraag opgenomen, maar er is inderdaad een dubbel gevaar. Verenigingen kunnen zich gaan richten op die vrijwilligers, zodat er een soort vraag wordt gecreëerd. Op de duur wordt dan om subsidies gevraagd, en ontstaat er een continuïteit. Dat hebben we ook al meegemaakt met tewerkstellingsprogramma's in het verleden.

Daarnaast bestaat inderdaad het gevaar dat de werkzoekende die vrijwilligerswerk doet dat hem goed bevalt, dat op de duur als werk gaat beschouwen. Daardoor zal hij niet meer actief naar werk zoeken of zelfs verwachten dat het vrijwilligerswerk wordt beschouwd als een voldoende inzet in het kader van het traject.

We willen u daarvoor waarschuwen, en vragen dat de VDAB erop toeziet dat het beperkt blijft qua duur. Er moet zeer goed gecontroleerd worden wat in die verenigingen de verhouding is tussen vrijwilligers en mensen in vaste dienst. Er mag geen oververtegenwoordiging van vrijwilligers zijn.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: In het kader van de sluitende aanpak wil de VDAB inderdaad elke werkzoekende een traject aanbieden dat hem of haar op weg moet helpen naar werk. Uit de eerste evaluaties blijkt dat de VDAB er nog niet in slaagt om 100 procent van de werkzoekenden te bereiken. Het klopt niet dat na de preventieve trajectbegeleiding nog 14 procent van de werkzoekenden langdurig werkzoekend wordt zonder een telefonisch of persoonlijk contact te hebben gehad met een VDAB-medewerker. Uit de evaluatie van het eerste jaar van de sluitende aanpak blijkt dat de preventieve werking voor wat betreft de jongeren, dus mensen beneden de 25 jaar, voor 97 procent sluitend was, en voor de volwassenen voor 95 procent.

De VDAB promoot vandaag het vrijwilligerswerk in het kader van de trajectbegeleiding niet actief. Op de site van de VDAB is er wel een link naar www.vrijwilligerswerk.be, maar er worden geen vacatures voor vrijwilligerswerk in de databank opgenomen.

Wanneer een werkzoekende meldt dat hij of zij vrijwilligerswerk doet, dan wordt dat genoteerd in zijn of haar dossier, en wordt de betrokkene doorverwezen naar de RVA voor de aanvraag van een vrijstelling. Het is immers de gewestelijke RVA-directeur die beslist of het vrijwilligerswerk van de werkzoekende kan qua aard van de activiteit en of het de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt niet belemmert.

Er zijn verschillende redenen waarom de VDAB tot op vandaag eerder terughoudend is bij de promotie van vrijwilligerswerk. Tot op vandaag blijven er te veel onduidelijkheden omtrent het statuut van de vrijwilliger. Er was voorzien dat op 2 februari de wet betreffende de rechten van de vrijwilligers van 19 mei 2005 in werking zou treden. Aangezien echter de federale regering nog niet alle nodige uitvoeringsbesluiten heeft genomen, zou de inwerkingtreding worden verschoven naar augustus.

Zodra de wet en de uitvoeringsbesluiten de volledige rechtszekerheid van de werkzoekenden garanderen, en duidelijkheid verschaffen over het statuut van de vrijwilliger, zal de VDAB nagaan hoe en of het vrijwilligerswerk ingeschakeld kan worden als een stap in het traject van sommige werkzoekenden. Immers, vrijwilligerswerk kan omwille van zijn specificiteit nooit verplicht worden opgelegd. Het einddoel moet blijven dat een werkzoekende zo snel mogelijk een betaalde baan vindt. Hij moet dan ook beschikbaar zijn.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. De thematiek van het statuut is ons bekend. Die is deze week nog uitvoerig aan bod gekomen. Doordat de uitvoeringsbesluiten niet klaar waren, is het inderdaad nodig geweest een bijkomende wet goed te keuren om de inwerkingtreding van het statuut uit te stellen. Eigenlijk is het nog erger, want er wordt verwacht dat de uitvoeringsbesluiten er niet meer komen. Het zou dan wel eens kunnen dat het geheel van het vrijwilligerswerk onder druk komt te staan. Naar ik gisteren vernomen heb, is echter beloofd dat de uitvoeringsbesluiten op 19 april zouden worden ingediend. We zijn dus in blijde verwachting.

U wees op de terughoudendheid van de VDAB-verantwoordelijken. We hebben als voorbereiding op deze vraag om uitleg een paar keer contact opgenomen met de VDAB om na te gaan of het een waarde-

vol idee is. Er bleek inderdaad een terughoudendheid te bestaan op het punt van het statuut, maar ze waren wel enthousiast over het idee. Wanneer de laatste wettelijke besloemingen opgelost zullen zijn, moet het inderdaad mogelijk zijn de lokale clientencentra te motiveren om het vrijwilligerswerk te stimuleren, hoe dat dan ook gebeurt, hetzij het door middel van een rondschrijven, hetzij door een contact met de VDAB.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het tenderingsysteem voor langdurige werklozen

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Sinds 1 januari is de tendering begonnen voor de trajectbegeleiding van de curatieve doelgroep, de groep van de langdurig werklozen. 6.000 trajecten zijn uitbesteed aan privé-partners die via een call werden opgeroepen en door middel van een selectie werden gekozen.

Die tendering is het voorwerp geweest van een heel lange discussie. De vakbonden waren er geen voorstanders van en betoonden het klassieke wantrouwen ten aanzien van de privé-sector. Anderzijds kwamen in die discussie de rollen van actor en regisseur en de positie van privé-partners weer naar boven. De tendering werd in dit geval beschouwd als een soort breekijzer op het punt van het actorschap in het arbeidsmarktbeleid. Het werd gezien als een eerste doorbraak voor een rol van privé-partners in de arbeidsmarktsector. Ze heeft dan ook veeleer een symbolische betekenis.

De gekozen partners krijgen 70 percent onmiddellijk uitbetaald als financiering van hun inspanning. De overige 30 percent is een resultaatfinanciering, wanneer een resultaat met positieve uitstroom wordt behaald na drie metingen. Bovendien is voorzien in een bonus van 500 euro per bijkomend positief traject boven de uitstroomnorm, die globaal genomen 50 percent bedraagt, al verschilt dat van regio tot regio al naargelang van de situatie op de arbeidsmarkt.

De discussie over de rol van de VDAB als regisseur en als actor speelt op de achtergrond nog altijd mee, en er wordt nog altijd druk uitgeoefend opdat de VDAB zijn rol van actor zou delegeren aan de privé-sector, terwijl anderen het essentieel vinden dat de VDAB ook zelf de rol van actor blijft spelen. In die laatste visie is het heel belangrijk, als de VDAB zijn rol van regisseur grondig wil kunnen spelen, dat de dienst ook ervaring opdoet in de rol van actor en aan bijsturing kan doen waar de markt tekortschiet.

Merkwaardig genoeg is er al enkele dagen na het begin van het tenderingsysteem commotie ontstaan in verband met twee van de promotoren. Het gaat om twee Nederlandse reïntegratiebedrijven: Alexander Calder en Agens. Agens heeft de opdracht gekregen om 605 langdurig werklozen in de regio Antwerpen te begeleiden. Alexander Calder heeft 440 werklozen in de regio Gent en 585 werkzoekenden in Limburg te begeleiden. Agens krijgt daar 1,62 miljoen euro voor; Alexander Calder 2,4 miljoen euro.

Nu blijkt, althans volgens informatie uit de media die ik niet heb kunnen natrekken, dat beide bedrijven een bedenkelijke reputatie hebben in Nederland. Alexander Calder zou geen ervaring hebben met de Vlaamse arbeidsmarkt. De consultants zouden niet goed getraind zijn, er zou geen maatwerk geleverd worden, en er zou geen persoonlijke aandacht zijn. Daarvoor wordt verwezen naar een lange lijst van klachten van werkzoekenden op de website.

Er was ook een persoonlijke toets. Mede-eigenaar en stichtster mevrouw Touwen werd namelijk beschuldigd van het combineren van uitkeringen van invaliditeit samen met haar directeurschap van het reïntegratiebureau. Die informatie komt van de Nederlandse Stichting WAO, waarin ook vertegenwoordigers van PricewaterhouseCoopers en de Nederlandse overheid zetelen. Het is dus niet zomaar uit de media geplukt.

Uiteraard moeten we heel voorzichtig zijn met zulke reacties. Ik heb de strijd aangehaald die op de achtergrond omtrent de tendering wordt gevoerd. We weten dat er met een vergrootglas zal worden toegekeken op de manier waarop de privé-sector die trajecten zal waarnemen. Anderzijds is het belangrijk dat er ten minste vermoedens bestaan van problemen met die organisaties en dat er dan ook problemen zouden kunnen ontstaan voor de werkzoekenden.

Mijnheer de minister, hebt u weet van deze beschuldigingen? Ik vermoed van wel, want ze zijn al in de

media aan bod gekomen. Op welke manier heeft de VDAB garanties gevraagd voor de deskundigheid en betrouwbaarheid van de privé-partners die ingetkend hebben op de tendering call? Zult u maatregelen nemen om de beschuldigingen na te trekken? Dat zal al wel gebeurd zijn. Als blijkt dat er inderdaad iets mis is met die bedrijven, wat zal uw houding dan zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze vraag lijkt me een motie van wantrouwen te zijn tegen de privé-tenders. Ik hoop dat dat niet het geval is, maar toch de volgende opmerking.

Ik hoop dat de criteria voor de keuze van de partners voor deze functie streng genoeg waren om de beste kandidaten te kiezen. Ik ga ervan uit dat u, als u de stap zet naar een experiment met tenders, ook alle mogelijke criteria hebt gehanteerd om de beste spelers op de markt te selecteren. Bovendien is het niet meer dan normaal dat de evaluatie achteraf gebeurt. Daar zal uit blijken of ze de doelstellingen halen of niet.

Het zou een gevaarlijk precedent zijn post factum, na de toekenning, nog te onderzoeken of er iets mis is met de persoonlijke training en de aandacht die de werklozen krijgen en of de consultants wel voldoende getraind zijn en ervaring hebben. Het gaat ook niet op halverwege, na een toewijzing aan privé-partners en voor de uitvoering goed en wel begonnen is, de reputatie van die privé-partners te ondermijnen.

Mijnheer Laurys, ik begrijp uw bezorgdheid, maar om het geval van witteboordencriminaliteit te onderzoeken zijn er andere wegen. Een klacht kan ingediend worden, maar als dat niet gebeurt, geloof ik in de onschuld tot het tegendeel bewezen is. Ik stel mijn hoop verder op de evaluatie. Als VLD'er hoop ik dat die positief zal zijn, zodat er verdere stappen kunnen worden gezet in het engageren van privé-partners op deze markt.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: In de pers werd bericht dat de geloofwaardigheid van de Nederlandse reïntegratiebedrijven Agens en Alexander Calder aan

de lage kant zou zijn. Met betrekking tot de aanbesteding uitgeschreven en beoordeeld door de VDAB heeft de VDAB een nader onderzoek ingesteld waarvan de resultaten werden voorgelegd aan het Beheerscomité. Uit dat onderzoek blijkt onder meer dat beide organisaties volledig voldeden en voldoen aan de voorwaarden gesteld in het bestek.

Zowel Agens als Alexander Calder zijn in het bezit van het Nederlandse Borea Keurmerk. Zesmaandelijks verricht Borea tevredenheidsonderzoeken bij de klanten, in dit geval werkzoekenden, en de opdrachtgevers van de aangesloten reïntegratiebedrijven. Deze meting wordt ook uitgevoerd door een onafhankelijk bureau. Beide organisaties positioneren zich op de gemiddelde Nederlandse score. Agens daarenboven bezit het ISO 9001:2000-certificaat.

Ze zijn beide in orde met de op hen van toepassing zijnde sociale en fiscale wetgeving. Ze zijn naar aanleiding van de tender beide erkend door het Vlaamse Gewest als Bureau voor Private Arbeidsbemiddeling. Beide zullen de vereiste klachtenbehandeling opzetten voor de activiteiten die zij zullen ontplooiën naar aanleiding van de tendering. Ze zullen net als andere aanbieders worden opgevolgd en gemonitord en gevat worden door de externe evaluatie van dit proefproject. UWV Nederland heeft zich schriftelijk gedistantieerd van de in het artikel aangehaalde feiten: 'UWV hecht eraan om te benadrukken dat zij zich niet herkent in het beeld dat hier geschetst wordt.'

Het beheerscomité heeft op basis van deze informatie beslist dat er geen redenen zijn om de toewijzing aan het betrokken reïntegratiebedrijf in vraag te stellen.

De Inspectie Werkgelegenheid heeft tevens nagezien wat er mogelijk aan kan zijn van de geformuleerde beschuldigingen ten aanzien van de algemeen directeur van Alexander Calder. Deze organisatie heeft hieraan voluit meegewerkt. Op vrijdag 6 januari heeft de Inspectie Werkgelegenheid de verantwoordelijken van Alexander Calder verhoord. De Inspectie kwam tot het besluit dat tot op heden geen inbreuken worden vastgesteld met betrekking tot het decreet van 13 april 1999 met betrekking tot de private arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest. Geen bewijsstukken werden aangetroffen die de aantijgingen in het artikel zouden bevestigen.

Het is een gegeven dat beide bedrijven niet gevestigd zijn in Vlaanderen, maar dit was geen voorwaarde en zou trouwens in strijd zijn met de Europese regelge-

ving betreffende het vrije verkeer van diensten. Dat ze ook nog geen begeleidingslokalen hadden, is correct, maar dit was ook zo voor andere inschrijvers. De verschillende aanbieders zijn wel actief bezig met het vastleggen van de nodige ruimtes in de verplichte begeleidingslocaties.

Met betrekking tot de minieme kennis van de Vlaamse arbeidsmarkt, wat hun trouwens aangerekend werd bij de beoordeling van de offertes, hebben beide bedrijven zich geëngageerd dit binnen de kortste keren te verwerven. Dit door onder andere werving van Vlaamse medewerkers, contacten met de Werkwinkels en lokale actoren, expertiseverwerving in verband met tewerkstellingsmaatregelen enzovoort. Op basis van de ingediende offertes, de vereiste stukken en engagements zijn er op heden geen formele redenen om een of beide bedrijven uit te sluiten van de tendering.

Indien er toch iets mis zou zijn met de betrokken organisaties, zullen zij, zoals ook andere gegunde inschrijvers, conform de wetgeving op de overheidsopdrachten, uitgesloten worden en zullen zij dus geen verdere begeleidingsactiviteiten voor curatieve werkzoekenden mogen uitvoeren.

Ik heb aan de VDAB en de Inspectie Werkgelegenheid de opdracht gegeven deze zaak verder op te volgen.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het is merkwaardig dat de twee stellingen zelfs in de commissie naar boven blijven komen in de discussie over de rol van de privé-partners in het arbeidsmarktbeleid. We pleiten voor dezelfde transparantie bij de privé-partners als men voor de sectorfondsen vraagt bij het opleidingsbeleid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de meerjarenbegroting voor werkgelegenheid

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, mijn vraag is opgesteld nog voor de Vlaamse Regering naar buiten is gekomen met het meerbanenplan. Ik had gezien dat voor de cijfers die gepubliceerd werden in de meerjarenbegroting, men zich voor het domein Werkgelegenheid beperkt had tot afgeronde bedragen. Er is 20 miljoen euro voorzien voor de eindeloopbaan en verder een forfaitair bedrag voor trajectbegeleiding, voor de sluitende aanpak, outplacement, en diversiteit. Ondertussen hebben we zelfs de begroting van het meerbanenplan gekregen. Ik veronderstel dat daar het antwoord op mijn vraag in staat. Ik verwacht dus niet echt een antwoord op mijn vraag. Ik meen dat in de gedachtewisseling die hierna op de agenda staat over het plan 'Samen voor meer banen', het antwoord naar voren zal komen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik heb een extra vraagje. Het meerbanenplan kost 80 miljoen euro. Ik dacht dat er in de begroting 2006 13 miljoen van de weerwerkpremie en 20 miljoen provisie aan u is toegewezen. Op het einde van 2005 heeft de minister van Begroting gezegd dat we een extraatje verwachten van in totaal 150 miljoen euro door de sterke stijging van de gewestbelastingen. Zit in de financiering van het meerbanenplan daar al een stuk van in? Doet men voor ongeveer 50 miljoen een beroep op die extra inkomsten uit de sterkere groei dan verwacht van de gewestbelastingen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is zo, mijnheer Van den Heuvel. Ik zal antwoorden, vertrekkende van de vraagstelling van de heer Van den Heuvel.

We hebben voor Kerstmis binnen de Vlaamse Regering gezegd dat het mogelijk zou moeten zijn om 150 miljoen euro binnen de Vlaamse begroting te vinden om een zeer sterke sociaal-economische impuls te geven. Dat veronderstelt dat we zeer stevig op de rem duwen wat betreft andere uitgaven en zeer goed monitoren wat er gebeurt. Dat was volgens onze inschatting mogelijk. We hebben onszelf verplicht om de lat hoog te leggen. Dat verplicht ons nu om de begrotingsuitvoering voor het overige zeer zuinig aan te pakken, maar dat is mijns inziens net goed. Ik pleit ervoor om van de Vlaamse Regering een echte investeringsmachine te maken: investeren in infra-

structuur, mobiliteit, milieu en mensen. We hebben nu een window of opportunity om dat te doen. Die blijft niet noodzakelijk lang even wijd open staan, ik denk dat we nu wat meer ruimte hebben dan binnen 4 of 5 jaar. Vandaar dat we de voorkeur geven aan investeren, veeleer dan zeer veel lopende uitgaven en programma's op gang te brengen.

De 150 miljoen kunnen we ruwweg als volgt bekijken, maar we zijn alles nog aan het verifiëren. Ongeveer 50 miljoen euro gaat naar het Start programma. Bij de conceptie van het Start programma zijn we ervan uitgegaan dat we ook buiten de begroting wel middelen zouden zoeken, hetzij via een alternatieve financieringstechniek, hetzij door rechtstreeks middelen aan te spreken die we nog hebben uitstaan buiten de begroting. Start vind ik een wezenlijk belangrijk project van landelijk belang. Het is onze economische poort. De regio rond de luchthaven is gedurende vele jaren de jobmotor geweest van Vlaanderen en die is stilgevallen. Het is de problematiek van de remmende voorsprong en van congestieverschijnselen, zowel voor het verkeer als voor bedrijven die zich willen vestigen, en ook congestie op de arbeidsmarkt. Daar willen we in investeren. Ik heb er persoonlijk sterk op aangedrongen dat we daar cash geld voor zouden uittrekken veeleer dan te blijven zoeken naar een alternatieve financieringstechniek die niet voor de hand ligt als het gaat over een zo veelzijdig programma als Start. We hebben hiervoor dus grosso modo een derde van de 150 miljoen voor uitgetrokken.

Het tweede derde, ook 50 miljoen, is een extra impuls voor arbeidsmarktbeleid en voegt zich bij een ruimte die in 2006 gecijferd kan worden op 29,5 miljoen. We hebben nog 16 miljoen over van een bedrag dat is toegevoegd in een beslissing die we in de zomer hebben genomen, namelijk 20 miljoen voor eindeloopbaanbeleid, niet alleen voor ouderen maar ook voor jongeren. Van die 20 miljoen euro hebben we er al 4 miljoen geaffecteerd aan het actieplan jeugdwerkloosheid in dertien Vlaamse steden en gemeenten, zo blijft er 16 miljoen over. Dan was er voor 2006 13,5 miljoen gebudgetteerd voor de weerwerkpremie die we op waakvlam hebben gezet en waar we geen geld aan uitgeven. We komen dus aan 29,5 miljoen die beschikbaar is in het budget. Met een bijkomende impuls van 50 miljoen komen we op 79,5 miljoen euro.

Binnen de regering is duidelijk gezegd dat we ons voor het overige zullen houden aan de marges die

zijn afgesproken bij de vorming van de regering. Dat betekent dat we bijvoorbeeld op het einde van dit jaar niet nog eens extra geld gaan zoeken voor een werkgelegenheidsakkoord of zo. Dat moeten we dan vinden binnen afgesproken marges. Dat is meteen het antwoord op de vraag van de heer Laurys.

Bij de vorming van de regering hebben we een expansief pad uitgezet voor werkgelegenheidsbeleid. Dat blijft zo. Bij de beslissing in de zomer om 20 miljoen uit te trekken voor de eindeloopbaan, hebben we daar als het ware een beetje op geanticipeerd. Die 20 miljoen gaan deel uitmaken van dat groeipad vanaf 2007, en we zetten er nog eens 50 miljoen bovenop.

Ik zal nu proberen voor het werkgelegenheidsbeleid voor het nog belangrijk stuk van de legislatuur dat voor ons ligt, binnen dat pad te redeneren en een beleid uit te stippelen. Ik geef u een voorbeeld: we zullen misschien een kleine overschrijding hebben met de opleidingscheques voor werknemers. Dat moet dan gecupereerd worden binnen de bestaande marges. Vermoedelijk zullen we dat voor een stuk recupereren uit de 8 miljoen euro die we in het meerbanenplan extra uittrekken voor onze competentieagenda. Ik zal bij een overschrijding van het budget voor opleidingscheques niet aan de regering zeggen dat ik nog extra geld nodig heb voor opleiding.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
